

Dokumenttype	NOU 1988:36	Dokumentdato	1988-10-00
Tittel	Om eierforhold i dagspressen.		
Utvalgsnavn	Eierstrukturutvalget		
Utvalgsleder	Bodahl-Johansen, Gunnar		
Utgiver	Forbruker- og administrasjonsdepartementet		
Oppnevnt	1987-11-00	Sider	31
Kapittel	3 Sammendrag og konklusjoner		
	Vurdering av eierstrukturer:		

Flertallet i Eierstrukturutvalget er av den mening at kjededannelser og monopolisering av norsk presse bør begrenses. Kjededannelser kan være en trussel mot den differensierte presse fordi det kan oppstå en redaksjonell ensretting, og fordi sterke økonomiske kjeder kan få så store fortrinn i markedet at konkurrentene faller ifra.

Mindretallet mener at å innføre regler for eierbegrensninger vil være i gripe dramatisk inn i retten til fri omsetning av avisaksjer.

Hvor grensen går for at den differensierte presse trues, har ikke flertallet gjort seg opp noen mening om. Flertallet mener imidlertid at det vil være betenkelig om en enkelt eier blir for dominerende innenfor en avgrenset region. Argumentet om at en avis med stor takhøyde kompenserer for dagens mønster med flere aviser på hvert sted, avvises.

Flertallet i utvalget er også opptatt av den uheldige konsentrasjon av økonomisk makt og mediemakt som oppstår når en lokalavis kjøpes av en lokal "hjørnestensbedrift". Nettopp frie og uavhengige aviser skal være en motvekt mot den maktkonsentrasjon man ser på andre områder i samfunnet.

Det vises spesielt til at det kan oppstå en troverdighetsbrist overfor avisene når en lokal "hjørnestensbedrift" og lokalavisen får felles eiere, dette fordi det blir et for stort sammenfall av avis og kilde. Flertallet peker på at avisens troverdighet først og fremst er et spørsmål om lesernes tiltro til avisen - dernest et spørsmål om den integritet avisen og dens medarbeidere selv føler å ha.

Mindretallet peker på at det kan være situasjoner hvor bedriftseide aviser vil kunne bidra til en differensiering av avisbildet lokalt.

Kapittel 3 Sammendrag og konklusjoner

Nødvendig med objektive kriterier for støtte:

Utvalget går samlet imot å la eierforholdene avgjøre om avisene skal få pressestøtte. Flertallet mener det er betenkelig at selskaper som investerer i aviser ved hjelp av ubeskattede overføringer - som de såkalte konsernavisene gjør - skal motta pressestøtte i tillegg til den skattefordel de nyter godt av. Man erkjenner imidlertid at man i forlengelsen av et slikt resonnement lett vil komme opp i en situasjon som svekker de objektive kriterier for tildeling av pressestøtte.

Kapittel 3 Sammendrag og konklusjoner

Behov for utvidete lånerammer:

Utvalget peker på at de aviser som ikke har fått nye eiere, i liten grad har kunnet ruste opp for å møte den økte konkurransen. Utvalget ser det derfor som en oppgave for samfunnet å etablere ordninger for gunstige lån til produktutvikling og nyinvesteringer, og foreslår at rammene for Statens lånekasse for aviser utvides for dette formål.

Utvalget slår også fast at forutsetningene for at vi skal opprettholde et differensiert pressemønster, må være at aviser ikke bare må få dø, men at nye samtidig må få anledning til å oppstå. Utvalget innser imidlertid at det er urealistisk å gi etableringstilskudd innenfor rammen av den nåværende pressestøtteordningen. Spørsmålet bør tas opp i forbindelse med en fremtidig revurdering av hele pressestøtteordningen.

Kapittel 3 Sammendrag og konklusjoner

Diskusjon om moms på løssalg:

Et mindretall i utvalget råder myndighetene til å fjerne moms fritaket for løssalgsaviser. Mindretallet oppfatter moms fritaket som en indirekte støtteordning, og mener løssalgsavisene får en urimelig stor andel av denne, noe som i neste omgang gjør dem istand til å foreta oppkjøp av aviser og sprøyte inn kapital i disse avisene. Dette virker konkurransevridende i avismarkedet.

Mindretallet mener det som spares inn ved å fjerne moms fritaket på løssalget, bør gå til å styrke den generelle pressestøtte-ordningen. Spesielt bør konkurranseutsatte aviser tilgodeses.

Flertallet ser betenkelighetene, men avviser forslaget med den begrunnelse at moms fritaket på aviser først og fremst er et fritak for moms på det trykte ord.

Kapittel 3 Sammendrag og konklusjoner

Behov for ny utredning:

Utvalgets mandat har vært begrenset til først og fremst å gjelde utviklingen av eierforholdene og konsekvenser dette eventuelt bør få for pressestøtteordningen. Dette skulle ikke være noen ny pressestøtteutredning. Underveis har det imidlertid dukket opp så mange problemstillinger at utvalget mener det er behov for en ny utredning som bør favne vidt og legges prinsipielt an, med det som siktemål å oppfylle mediepoltikkens målsetting om reell ytringsfrihet, åpenhet og mangfold.
